

Preek zondag 6 juni 2010

2 Timotheus 1:1-6

Van Paulus, apostel van Christus Jezus door de wil van God, gezonden om de belofte te verkondigen van het leven in eenheid met Christus Jezus. Aan Timoteüs, mijn geliefd kind. Genade, barmhartigheid en vrede van God, de Vader, en van Christus Jezus, onze Heer!

Telkens als ik je in mijn gebeden noem, elke dag en elke nacht, dank ik God, die ik net als mijn voorouders met een zuiver geweten dien. Als ik aan je tranen denk, verlang ik ernaar je terug te zien; dat zal me met vreugde vervullen. Ik denk vaak aan het oprechte geloof dat je grootmoeder Loïs en je moeder Eunike hadden en dat – daarvan ben ik overtuigd – jij nu ook hebt.

Daarom spoor ik je aan het vuur brandend te houden van de gave die God je schonk toen ik je de handen oplegde. (NBV)

=====

Gem,

hoe komt een mens tot geloof of komt het geloof naar ons toe? Dat is een belangrijke vraag voor tijd en eeuwigheid, voor nu en hierna! Stellen we deze vraag aan onze tekst, dan krijgen we als antwoord: "Voordat wij tot geloof komen, komt het geloof naar ons toe." Misschien had je het nog helemaal niet gemerkt, toen het geloof kwam. Ook vanochtend komt het geloof naar je toe. Zet de deur wijd open, laat het binnen in je hart! En als het geloof niet komt, kun je het zelfs zoeken. Dat is de moeite waard. Er bestaat een uitdrukking in onze taal, net zoals in het Duits, Frans en Engels: Alle wegen leiden naar Rome. Er zijn veel mogelijkheden, die naar het doel leiden. En ik zou zeggen: Er zijn voor ons veel mogelijkheden, die naar het geloof leiden en – sterker nog – het geloof heeft nog veel meer mogelijkheden om naar u en jou en mij te komen. Voor zover het gaat om een waarachtig geloof, een ongeveinsd en oprecht geloof! Want er zijn heel wat geloven in de wereld, waardoor we bedrogen worden. Er heerst een geloof in de gezondheid of in het geld. Zeker, zonder die twee kunnen we niet goed, maar we mogen die niet verafgoden en alles ervan verwachten en onze ziel en zaligheid eraan ophangen. Geen mens wordt erdoor zalig gemaakt. Een mens kan kerngezond zijn en rijk worden en toch een arme bliksem blijven.

Ik heb – het klinkt allemaal ouderwets-romantisch – eens een man in tranen gezien, die jarenlang gezond was en rijk en succesvol geworden was. Hij huilde nu, omdat hij het geloof in Christus miste. Hij was jaloers op de mensen, die konden geloven, zei hij. Had de man nagelaten, om op het goede moment de deur voor het geloof open te zetten?!

Als er een bezoeker komt, moet ik de deur open doen, moet ik haar de kamer binnen laten, een stoel aanbieden. Mijn gast moet zich welkom voelen bij mij en ik bied haar te eten en te drinken aan.

Het geloof is geen colporteur, die aan de deur komt om mij iets te verkopen, maar het is een koninklijke, ja goddelijke gast, aan wie blijkbaar grootmoeder Loïs en moeder Eunike iets aangeboden hebben; ze hebben het te eten en te drinken gegeven en het als een koningin behandeld. Omdat het geloof zich vermoedelijk in de grootmoeder en de moeder welkom voelde, daarom voelde de jonge Timoteus zich ook tot dit geloof aangetrokken. Het deed hem goed en Timoteus begon het te verzorgen – juist zoals wij een gast verzorgen en van al het nodige voorzien. Geen gast kan zich bij mij welkom voelen, die ik niet mag, met wie ik niet blij ben en voor wie ik geen belangstelling heb. Een gast kan zich alleen welkom voelen, wanneer we hem graag in huis hebben, wanneer hij zich zo gewaardeerd voelt, dat we ons naar hem richten. Je richten naar het geloof als de gast is hetzelfde als (wat Paulus in de Filippiëzenbrief noemt: ) het behartigen van de zaak van Christus Jezus (Fil 2:21). Daarom zegt Jezus in het evangelie: *Wanneer iemand Mij liefheeft zal hij zich houden aan wat Ik zeg; mijn Vader zal hem liefhebben en mijn Vader en ik zullen bij hem komen en bij hem wonen (Joh 14:23)*. Wanneer onze Vader in de hemel en zijn eniggeboren Zoon in een mens wonen, wordt het geloof waarachtig; dan valt de onechtheid van hem af. Dan wordt de gelovige zelf helder en licht. Dat zie je aan Timoteus en wanneer het geloof ongeveinsd en oprecht is, kan het helemaal niet anders dan licht geven en stralen. Sinds mijn 'leer-vicariaat' in een Overijssels dorp zijn er ruim dertig jaar verstreken. Maar ik weet nog, hoe ik vanaf de kansel een echtpaar steeds op dezelfde plaats kon zien zitten. En dit echtpaar had iets wat van hen uitstraalde. Later kreeg ik van de vrouw haar levensverhaal te horen; ze vertelde van een ernstige ziekte en hoe ze genezing had ontvangen van Hem, die als licht naar de wereld was gekomen. Aan haar werd waar, wat we zongen bij het feest van hemelvaart: *Wijd open staan de deuren, nu is de toegang vrij. Voor wie verweesd hier treuren is Jezus' hulp nabij. Al dreigen nog gevaren, al wacht ons kruis en strijd, de Geest zal ons bewaren, de Geest, die troost en leidt.* (Gez 235:2).

Ik denk, Timoteus is een model voor de manier waarop het geloof naar een mens komt. Het is een grote zegen, wanneer iemand een moeder had of heeft, in wie een ongeveinsd/oprecht geloof woonde of woont. De bekende cartoonist en tekstschrijver Lorient gaf eens een interview en vertelde daarin met dankbaarheid over het engelengeduld van zijn grootmoeder. Zij was degene, die hem na de vroege dood van zijn moeder groot bracht en opvoedde. Toen hij de vraag kreeg: "Wat komt er volgens u na de dood?", antwoordde hij: "De hemel, hoop ik. Ik heb mijn kindergeloof in de liefdevolle Vader bewaard." Een ongeveinsd/oprecht geloof blijft steeds een kindergeloof, maar het wil niet maar zorgvuldig geconserveerd worden; het wil zich ontwikkelen; het wil groeien, vrucht voortbrengen. Zo kan het geloof een rijk geworden grappenmaker als Lorient helpen, om een deel van zijn vermogen weg te geven.

Nog eens: het is een grote zegen in grootmoeders en moeders, in wie ongeveinsd/oprecht geloof woont. Maar ja, we kunnen onze lichamelijke grootmoeders en moeders niet ukiezen. Wanneer zij niet geloofd hebben, dan betekent dat niet, dat wij zelf ook niet hoeven te geloven.

Het geloof heeft ook geestelijke grootmoeders en moeders nodig om bij je binnen te komen, ook lichamelijke geestelijke vaders – en later ook broeders en zusters – om in ons te wonen en om steeds meer de woning, die we voor het geloof zijn, te vullen.

De apostel Paulus noemt Timoteus *mijn waar kind in het geloof* (1 Tim 1:2) of dan nogal teder *mijn geliefd kind* (2 Tim 1:2), voor wie hij zonder ophouden bidt. Paulus heeft aan het geloof van Timoteus een bepaalde richting gegeven; hij heeft hem officieel in dienst gesteld, hem *door de oplegging van zijn handen een genadegave geschonken, die hij nu als een vuur brandend moet houden* (2 Tim 1:6). (Niet toevallig wordt vanochtend nu gemeenteleden met handoplegging in hun ambt worden gesteld, uit deze tekst gepreikt.) In een andere brief schreef Paulus: *In vertrouwen op de Heer Jezus hoop ik, dat ik Timoteus snel naar u toe kan sturen; het zal mij goed doen te weten, hoe het met u gaat. Er is verder niemand die zich net zo oprecht als ik om u bekommert.* En dan verzucht de apostel: *Want alle anderen jagen alleen hun eigen belangen na in plaats van die van Jezus Christus* (Fil 2:19-21).

Nu wordt pas goed duidelijk, wat een ongeveinsd/oprecht geloof (2Tim 1:5) is. Een geveinsd/onoprecht geloof wendt voor, dat het Christus zoekt en het zoekt eigenlijk zichzelf. Wie zich zelf zoekt, die vindt de dood. Zoeken we (wat Paulus:) *de belangen van Jezus Christus* (NBV vert), dan vinden we door alle dood heen het leven. *De zaak van Christus Jezus* (NBG vert) dienen, is allesbehalve een makkelijke taak, het omvat ook lijden, verdriet, teleurstelling; de kwellende gedachte, dat Christus nog niet in heerlijkheid gekomen is, om alle tranen af te wissen! Wanneer Paulus aan Timoteus denkt, dan herinnert hij zich diens tranen en aan het slot van de Hebreeënbrief wordt ons meegedeeld, dat Timoteus uit de gevangenis vrijgelaten is (Hebr 13:23). Geveinsd/onoprecht geloof onttrekt zichzelf aan het lijden en veroorzaakt lijden bij anderen. Ongeveinsd/oprecht geloof kan het lijden met zich mee brengen.

Hoe komen we aan dit geloof en hoe wordt ons geloof volwassen? Antwoord: door het gesprek in drieërlei opzicht.

Allereerst door het gesprek met God, onze Vader, door Jezus Christus in gemeenschap met de Geest. Waar het geloof ongeveinsd en oprecht woont, moet het zonder onderbreking – om zo te zeggen onophoudelijk – met God spreken. Ik stel me voor, dat grootmoeder Loïs en moeder Eunike uit zichzelf niet zo goed met God konden spreken. Maar het geloof binnen in hen, dat kon iets, wat ze uit zichzelf niet konden. De ware christenen weten, dat ze niet bidden konden en toch baden ze ononderbroken, want het geloof binnen in hen moest wel bidden. Je was toch wel een miserabele gastheer, als je voor het geloof de deur open deed en het beduidde dat jij hem niets te zeggen had. En wanneer je geloof ongeveinsd en oprecht is, zul je onophoudelijk voor anderen bidden. Als we niet onze eigen belangen najagen, maar in plaats daarvan zoeken wat *het belang van Christus Jezus* is (Filip 2:21), dan zoeken we in het gebed de anderen.

In de tweede plaats: Het geloof heeft al voor ons gesproken, toen we nog niet praten konden en nog geen woorden hadden. Nu komt het erop aan, dat we het geloof leren na-zeggen, woord voor woord. Iemand schreef eens: "Ik ben ervan overtuigd, dat de bijbel als geloofsboek steeds mooier wordt, naarmate we er meer van gaan begrijpen". En we begrijpen de bijbel steeds meer, naar mate we die langer in ons leven na-zeggen. De bijbel als geloofsboek lezen wil zeggen: de bijbel voor jezelf na-zeggen en met anderen bespreken. Weer iemand anders schreef: "Iedere dag drie hoofdstukken uit de bijbel lezen, en je staat versteld, hoe een langzame, aanhoudende inspanning een mens vooruit helpt". Zo gek is het helemaal niet, dat een groepje van onze gemeenteleden zich verplicht heeft om de bijbel in een jaar helemaal door te lezen. Het gesprek met de bijbel bevordert ons geloof en maakt van ons mondige christenen.

Onze tekst vraagt aandacht op ook het derde soort gesprek. Timoteus ontvangt van Paulus een brief. Zo kan het geloof oprecht en ongeveinsd in hem wonen. Timoteus laat zich door Paulus scholen/informeren/op de hoogte brengen – de jongere door een oudere en ervaren mens; het geloof heeft scholing nodig.

Ik persoonlijk denk met dankbaarheid aan drie mensen, die mij met hun gesprekken in het geloof verder geholpen hebben: aan ouderling Dorleijn, die in mijn studententijd me elk jaar weer een bezoek bracht, aan boer Smeenk en zijn vrouw, die ik als jonge dominee op het Overijsselse platteland ontmoette en aan een theologische leraar.

Ons geloof wordt door goede gesprekken verstevigd en versterkt. Toen rond Pinksteren de zon heerlijk boven onze stad en de Lek en de Lopiker- en Krimpenerwaard opging en dag-aan-dag bleef stralen, deed het ons allemaal goed. Je zag het aan de toeristen, hoe het zonlicht hen goed deed.

Wat doet ons nog meer goed dan het zonlicht ? In een sprookje stelt de koning de vraag aan de slang: Waar kom je vandaan? Uit de donkere aardspleten, waar het goud te vinden is, antwoordt de slang. Wat is zoveel heerlijker dan goud, dat je tevoorschijn gekomen bent? vraagt de koning. Het licht, gaf de slang ten antwoord. Als de koning tenslotte vraagt: Wat is opwekkender dan het licht? krijgt hij als antwoord : Het gesprek.

Ik zeg er maar bij: Het gesprek over het geloof doet goed tot in alle eeuwigheid. Dat is geen sprookje. En hoop, dat u zich zulke gesprekken in uw leven kunt herinneren en dat u die vaak zult meemaken.

Ds. C. Koole